

Nr 302.

Av herr **Laurin**, om anslag till en lånefond för bildande av nya jordbrukarehem.

Ehuru min motion i jordfrågan föregående riksdag icke vann bifall, vågar jag dock även i år förnya densamma, då åtskilligt inträffat, som visar, att stora delar av den jordbrukande befolkningen gillar motionens grundtankar. Så har exempelvis Bondeförbundets riksstämman i Västerås 1925 enhälligt uttalat sig för 1925 års motion, ävensom talrika föreningar och enskilda personer i landet. Fortfarande är det ett obestridligt faktum, att talrika svenska medborgare, som intet högre önska än att få självständigt bruka svensk jord, av ekonomiska skäl äro urständssatta att kunna förskaffa sig en egen jordlott. Icke blott lantbruksarbetare utan även talrika bolagsarrendatorer och torpare hava en sådan ställning, att de icke med lugn kunna se framtiden till mötes. Väl har i trontalet förebådats, att lagförslag komma att framläggas i jordfrågan, och har ju redan sådant framlagts beträffande åborätten. Men det bör synas förklarligt, att man från bondeförbundshåll även vill framföra sina åsikter i jordfrågan.

En alltid med styrka från bondeförbundshåll framhållen åsikt är, att de nya jordbrukarehemmen skola grundas på äganderättens fasta grund. Ett arrende eller torp eller även ett åbojordbruk enligt det kungl. förslaget må vara aldrig så gott, men saknaden av äganderättskänslan verkar alltid hämmande. Jordens brukare vilja hava en känsla av, att de stå på egen grund och att deras strävanden utan några inskränkningar bliva till fromma för deras efterkommande.

Var och en som något studerat den svenska egnahemsrörelsen måste finna, att den trots många goda sidor även har betänkliga brister. Den främsta av dessa brister är, att de nya jordbrukarehemmen göras för små, så att man ofta kan draga i tvivelsmål, om en del av jordbrukarehemmen i verkligheten äro sådana. I landets bördigare delar är det naturligtvis möjligt, att en familj kan torftigt livnära sig på några få tunnland jord, men i övriga delar av landet är detta uteslutet, och det måste anses vara en felaktig åsikt, att ett småbruk skall kunna upprätthållas genom biförtjänster, såsom körslor

eller annat tillfälligt arbete; detta kan möjligen äga rum i närheten av större samhällen, vid bruk och dylikt, men får egnahemsrörelsen större omfattning, är det naturligtvis omöjligt att räkna därmed. En bestämd fordran på de nya hemmen bör därför vara, att de äro tillräckligt stora för att föda odlaren och hans familj. Härav följer, att storleken av jordlotterna måste rätta sig efter olika provinsers förhållanden och att i Norrland och likartade delar av landet egnahemslotterna måste förses med tillräcklig skog.

En annan olägenhet, som vidlåder den nuvarande egnahemsrörelsen, är, att tillgång och efterfrågan på lånemedel icke stå i jämnt förhållande till varandra. I ett län finnes ett ringa lånebehov, i andra län är de lånesökandes antal större, och många berättigade ansökningar måste avslås. Bildas en särskild fond för hela landet, medför detta, att berättigade krav bättre kunna tillgodoses. Vid bedömande av fjolårets motion ville man i pressen göra gällande, att det begärda beloppet var för stort. Vid närmare eftertanke torde man finna, att beloppet i förhållande till den stora fråga saken gäller är mycket ringa, och att det nu begärda beloppet endast kan anses vara en början. Ett successivt framgående vid skapande av nya jordbrukarhem torde också vara vida att föredraga framför en masstyckning, där ingen möjlighet finnes att pröva de sökandes förutsättningar för drivande av eget jordbruk.

Det synes mig, att i ett land som Sverige, där stora jordområden endast vänta på odlarens plog, det är absurt att försöka inplantera idéer från främmande land, där brist på jord föreligger. Vi hava främst stora kronodomäner, boställen, fideikommissegendomar samt bolagsjord, vilken icke är behöflig för bolagens ekonomiska drift. Dessa jordområden borde först kunna komma i betraktande. Vidare finnas betydande privata egendomar, vilkas ägare intet högre önska än att få sälja dessa till skäligt pris. Då sålunda tillräcklig jord finnes, måste det synas obefogat att tillgripa tvångsåtgärder.

Men villkoret för att varje kolonisationssträvande skall lyckas, är, att lämpligt folk sättes till innehavare av de nya hemmen. Ett oeftergivligt villkor bör därför vara, att utom torpare och arrendatorer i främsta rummet jordbruksarbetare komma i fråga. Likaså böra betalningsvillkoren ställas så gynnsamma som möjligt, så att vederbörande köpare kan erhålla sin jordlott utan kontantinbetalning endast mot årlig ränta och efter vissa friår amortering, som efter vederbörlig prövning avväges med hänsyn till köparens ekonomiska förmåga. Norm för storleken och beskaffenheten av dessa större småbruk fastställes för olika län av hushållningssällskapen under överinseende av egnahemsavdelningen i lantbruksstyrelsen. Likaså bör utdelningen ske genom hushållningssällskapen och deras organ för egnahemsrörelsen.

Med stöd av ovanstående tillåter jag mig föreslå,

att riksdagen ville utöver nu utgående anslag till egnahemslån bevilja ett belopp av 25,000,000 kronor till en lång-

fond för bildande av nya jordbrukarehem och att detta be-
lopp fördelas att utgå med en tredjedel årligen under tre år.

Stockholm den 22 januari 1926.

Harald Laurin.

I motionens syfte instämma:

Th. Gardell, Nils Johansson, And. Lindgren.
Gans. Brånalt.

Arvid Gardell, Nestor Hammarlund. M. L. Petersson,
Stenstu. Broaryd.

Janne Nilsson. Anton Svensson. Arthur Heiding.

Hjalmar Svensson. Herman Andersson. K. A. Ryberg.

E. G. Eriksson, Jones Erik Andersson.
Västbro.
